

# FUNKCIONÁLNÍ ANALÝZA 1

PŘÍKLADY PRO POROZUMĚNÍ LÁTCE – ZS 2016/2017

PŘÍKLADY KE KAPITOLE V

## K ODDÍLU V.1 – LINEÁRNÍ TOPOLOGIE A JEJICH GENEROVÁNÍ

**Příklad 1.** Nechť  $X$  je vektorový prostor a  $A \subset X$  neprázdná množina. Ukažte, že  $A$  je konvexní, právě když pro každé  $\alpha, \beta > 0$  platí  $(\alpha + \beta)A = \alpha A + \beta A$ .

**Příklad 2.** Nechť  $X$  je vektorový prostor a  $\mathcal{T}$  je topologie na  $X$ .

- (1) Ukažte, že  $\mathcal{T}$  je translačně invariantní, právě když sčítání na  $X$  je odděleně spojité (tj. pro každé  $y \in X$  je  $x \mapsto x + y$  spojité).
- (2) Najděte  $X$  a  $\mathcal{T}$  tak, aby sčítání bylo spojité (v obou proměnných, jako zobrazení  $X \times X \rightarrow X$ ), ale násobení nebylo spojité.
- (3) Nechť  $\mathcal{T}$  je translačně invariantní a existuje báze okolí nuly z konvexních množin. Ukažte, že sčítání je spojité (v obou proměnných).
- (4) Najděte topologii na  $\mathbb{R}^2$ , v níž je sčítání odděleně spojité, nikoli však spojité.

**Návod:** (2) Uvažte diskrétní topologii. (4) Uvažte například bázi okolí nuly  $\{(0, 0)\} \cup \{(x, y); |y| < |x| < r\}$ ,  $r > 0$ .

**Příklad 3.** Nechť  $X$  je vektorový prostor a  $\rho$  je translačně invariantní metrika na  $X$ . Ukažte, že  $\rho$  generuje lineární topologii na  $X$ , právě když

$$\lim_{x \rightarrow 0} \sup_{\lambda \in \mathbb{F}, |\lambda| \leq 1} \rho(\lambda x, 0) = 0.$$

Najděte translačně invariantní metriku, která tuto podmínu nesplňuje.

**Příklad 4.** Nechť  $X$  je vektorový prostor. Nechť  $\mathcal{U}$  je systém všech absolutně konvexních pohlcujících množin.

- (1) Ukažte, že  $\mathcal{U}$  je báze okolí nuly v nějaké Hausdorffově lokálně konvexní topologii  $\mathcal{T}$  na  $X$ .
- (2) Ukažte, že tato topologie  $\mathcal{T}$  je nejsilnější lokálně konvexní topologie na  $X$ .
- (3) Ukažte, že každá konvergentní posloupnost v  $(X, \mathcal{T})$  je obsažena v podprostoru konečné dimenze.

**Návod:** (3) Kdyby ne, pak existuje lineárně nezávislá posloupnost  $(x_n)$ , která konverguje k nule. Doplňme ji na algebraickou bázi. Pak popište absolutně konvexní pohlcující množinu, která neobsahuje žádný z vektorů  $x_n$ .

**Příklad 5.** (1) Nechť  $A \subset \mathbb{R}^2$  je vyvážená a pohlcující. Ukažte, že  $A + A$  je okolím nuly (ve standardní topologii).

- (2) Najděte vyváženou pohlcující  $A \subset \mathbb{R}^2$ , která není okolím nuly.
- (3) Z předchozích dvou bodů odvod'te, že systém všech vyvážených pohlcujících podmnožin  $\mathbb{R}^2$  není bází okolí nuly v žádné lineární topologii na  $\mathbb{R}^2$ .

**Návod:** (1) Ukažte, že  $A + A$  obsahuje obdélník tvaru  $[-a, a] \times [-b, b]$ .

- Příklad 6.** (1) Ukažte, že konvexní obal vyvážené podmnožiny vektorového prostoru je vyvážený, a tedy absolutně konvexní.  
(2) Ukažte, že vyvážený obal konvexní množiny nemusí být konvexní.

Návod: (2) *Uvažte vhodnou úsečku v  $\mathbb{R}^2$ .*

- Příklad 7.** Nechť  $X$  je prostor všech lebesgueovský měřitelných funkcí na  $[0, 1]$  (s hodnotami v  $\mathbb{F}$ ; ztotožňujeme funkce, které se rovnají skoro všude). Pro  $f, g \in X$  položme

$$\rho(f, g) = \int_0^1 \min\{1, |f - g|\}.$$

- (1) Ukažte, že  $\rho$  je metrika, která na  $X$  generuje lineární topologii.  
(2) Ukažte, že konvergence posloupností v metrice  $\rho$  splývá s konvergencí v míře.  
(3) Je výsledná topologie lokálně konvexní?

Návod: (1) *Ukažte, že operace jsou spojité s využitím konvergence posloupnosti. (3) Ukažte, že pro každé  $r > 0$  je konvexní obal množiny  $\{f \in X; \rho(f, 0) < r\}$  celé  $X$ .*

- Příklad 8.** Nechť  $X$  je TVS a  $A \subset X$  vyvážená množina s neprázdným vnitřkem.

- (1) Ukažte, že  $\text{int } A$  je vyvážená, právě když  $0 \in \text{int } A$ .  
(2) Ukažte na protipříkladu, že  $\text{int } A$  nemusí být vyvážená.

- Příklad 9.** Nechť  $(X, \mathcal{T})$  je TVS a  $A \subset X$  neprázdná. Ukažte, že

$$\overline{A} = \bigcap\{A + U; U \in \mathcal{T}(0)\}.$$

- Příklad 10.** Nechť  $(X, \mathcal{T})$  je TVS, který není Hausdorffův.

- Označme  $Z = \overline{\{\mathbf{o}\}} = \bigcap \mathcal{T}(0)$ . Ukažte, že  $Z$  je vektorový podprostor  $X$ .
- Nechť  $Y = X/Z$  je kvocientový vektorový prostor a  $q : X \rightarrow Y$  kanonické kvocientové zobrazení. Nechť  $\mathcal{R}$  je kvocientová topologie na  $Y$  (tj.  $\mathcal{R} = \{U \subset Y; q^{-1}(U) \in \mathcal{T}\}$ ). Ukažte, že  $(Y, \mathcal{R})$  je HTVS.
- Ukažte, že  $(Y, \mathcal{R})$  je lokálně konvexní, právě když  $(X, \mathcal{T})$  je lokálně konvexní.

#### K ODDÍLU V.2 – OMEZENÉ MNOŽINY, SPOJITÁ LINEÁRNÍ ZOBRAZENÍ

- Příklad 11.** Nechť  $X$  je TVS a  $A \subset X$ . Ukažte, že  $A$  je omezená, právě když každá spočetná podmnožina  $A$  je omezená.

- Příklad 12.** Nechť  $X$  je TVS a  $A, B \subset X$  jsou omezené množiny. Ukažte, že i množiny  $A \cup B$ ,  $A + B$ ,  $\overline{A}$ ,  $b(A)$  jsou omezené.

- Příklad 13.** Nechť  $X$  je LCS a  $A \subset X$  je omezená množina. Ukažte, že i množiny  $\text{co } A$  a  $a \text{co } A$  jsou omezené.

- Příklad 14.** Nechť  $X = L^p([0, 1])$ , kde  $p \in (0, 1)$ . Ukažte, že  $A = \{f \in X; \|f\|_p < 1\}$  je omezená množina, jejíž konvexní obal není omezená množina.

Návod: *Ukažte, že  $\text{co } A = X$ .*

- Příklad 15.** Nechť  $X$  je normovaný lineární prostor a  $A \subset X$ . Ukažte, že  $A$  je omezená jakožto podmnožina TVS  $X$ , právě když je omezená v metrice generované normou.

**Příklad 16.** Nechť  $X$  je TVS, jehož topologie je generovaná translačně invariantní metrikou  $\rho$ .

- (1) Ukažte, že množina  $A \subset X$ , která je omezená v  $X$ , je omezená i v metrice  $\rho$ .
- (2) Ukažte, že množina  $A \subset X$ , která je omezená v metrice  $\rho$ , nemusí být omezená v TVS  $X$ .

Návod: (2) Metrika  $\rho$  sama může být omezená.

**Příklad 17.** Uvažme prostor testovacích funkcí  $\mathcal{D}(\Omega)$  s topologií z Příkladu V.5(2) z přednášky. Nechť  $\Lambda : \mathcal{D}(\Omega) \rightarrow \mathbb{F}$  je lineární funkcionál. Ukažte, že  $\Lambda \in \mathcal{D}'(\Omega)$ , právě když  $\Lambda$  je spojitý.

**Příklad 18.** Uvažme prostor  $(X, \mathcal{T})$  z Příkladu 4. Ukažte, že každý lineární funkcionál  $L : X \rightarrow \mathbb{F}$  je spojitý.

**Příklad 19.** Nechť  $X = \mathbb{F}^\Gamma$  a  $A \subset X$ . Ukažte, že  $A$  je omezená v  $X$ , právě když je „bodově omezená“, tj. právě když pro každé  $\gamma \in \Gamma$  je množina  $\{x(\gamma); x \in A\}$  omezená v  $\mathbb{F}$ .

**Příklad 20.** Nechť  $X = \mathcal{C}([0, 1])$  s topologií bodové konvergence,  $Y = \mathcal{C}([0, 1])$  s topologií generovanou metrikou  $\rho$  z Příkladu 7 a  $L : X \rightarrow Y$  je identita.

- (1) Ukažte, že  $L$  zobrazuje omezené množiny na omezené množiny.
- (2) Ukažte, že  $L$  je sekvenciálně spojité (tj., pokud  $f_n \rightarrow f$  v  $X$ , pak  $Lf_n \rightarrow Lf$  v  $Y$ ).
- (3) Ukažte, že  $L$  není spojité.

Návod: (1) Nechť  $A \subset X$  je omezená. Pro  $n \in \mathbb{N}$  položme  $F_n = \{x \in [0, 1]; \forall f \in A : |f(x)| \leq n\}$ . Ukažte, že  $F_n$  jsou uzavřené podmnožiny  $[0, 1]$ , jejichž sjednocení je celý interval  $[0, 1]$ . Pro  $\varepsilon > 0$  zvolte  $n \in \mathbb{N}$ , aby  $\lambda([0, 1] \setminus F_n) < \frac{\varepsilon}{2}$  a  $m > n$ , aby  $\frac{n}{m} < \frac{\varepsilon}{2}$ . Ukažte, že pak  $L(A) \subset m\{g \in Y; \rho(g, 0) < \varepsilon\}$ . Z toho odvod'te omezenost  $L(A)$  v  $Y$ . (2) Použijte Lebesgueovu větu. (3) Nechť  $U = \{f \in Y; \rho(f, 0) < \frac{1}{2}\}$ . Pak  $U$  je okolí nuly v  $Y$ . Ukažte, že  $L^{-1}(U)$  není okolí nuly v  $X$ . (Pro každou konečnou  $F \subset [0, 1]$  najděte  $f \in \mathcal{C}([0, 1])$ , pro kterou platí  $f|_F = 0$  a přitom  $f = 1$  na množině míry aspoň  $\frac{1}{2}$ .)

**Příklad 21.** Nechť  $X$  je TVS a  $(x_n)$  je posloupnost prvků  $X$ . Ukažte, že posloupnost  $(x_n)$  je omezená v  $X$ , právě když pro každou posloupnost  $(\lambda_n)$  v  $\mathbb{F}$  platí  $\lambda_n \rightarrow 0 \Rightarrow \lambda_n x_n \rightarrow \mathbf{0}$ .

**Příklad 22.** Nechť  $X$  je metrizovatelný TVS a  $(x_n)$  posloupnost prvků  $X$ . Ukažte, že existuje posloupnost kladných čísel  $(\lambda_n)$ , pro kterou  $\lambda_n x_n \rightarrow \mathbf{0}$ .

Návod: Nechť  $\rho$  je metrika generující topologii na  $X$ . Ukažte a pak použijte, že pro každé  $x \in X$  platí  $\lim_{t \rightarrow 0^+} \rho(\mathbf{0}, tx) = 0$ .

**Příklad 23.** Platí tvrzení z Příkladu 22 i pro nemetrizovatelné TVS?

Návod: Uvažte prostor z Příkladu 4.

**Příklad 24.** Nechť  $X$  je TVS, jehož topologie je generovaná translačně invariantní metrikou  $\rho$ . Nechť  $(x_n)$  je posloupnost prvků  $X$ , která konverguje k nule. Ukažte, že existuje posloupnost kladných čísel  $(\lambda_n)$  splňující  $\lambda_n \rightarrow \infty$  a  $\lambda_n x_n \rightarrow \mathbf{0}$ .

Návod: Z translační invariance metriky  $\rho$  plyne  $\rho(\mathbf{0}, nx) \leq n\rho(\mathbf{0}, x)$  pro  $x \in X$  a  $n \in \mathbb{N}$ .

**Příklad 25.** Platí tvrzení z předchozího příkladu pro obecný TVS?

Návod: Uvažte například  $X = c_0$  nebo  $X = \ell^p$  pro  $p \in (1, \infty)$  se slabou topologií (viz oddíl VI.1 z přednášky),  $(x_n)$  nechť je posloupnost kanonických jednotkových vektorů.

## K ODDÍLU V.3 – PROSTORY KONEČNÉ A NEKONEČNÉ DIMENZE

**Příklad 26.** Ukažte, že každý TVS konečné dimenze je lokálně konvexní.

Návod: Pro Hausdorffův prostor použijte Tvrzení V.9 z přednášky. Pro obecný případ využijte Příklad 10.

**Příklad 27.** Nechť  $X$  je vektorový prostor nekonečné dimenze. Ukažte, že na  $X$  existuje Hausdorffova lineární topologie, která není lokálně konvexní.

Návod: Nechť  $(e_j)_{j \in J}$  je algebraická báze  $X$ . Zvolme  $p \in (0, 1)$  a definujme na  $X$  metriku  $\rho(\sum a_j e_j, \sum b_j e_j) = \sum |a_j - b_j|^p$ .

**Příklad 28.** Nechť  $X$  je metrizovatelný TVS nekonečné dimenze. Ukažte, že na  $X$  existuje nespojitý lineární funkcionál.

Návod: Použijte algebraickou bázi  $X$  a Příklad 22.

**Příklad 29.** Existuje na každém HTVS nekonečné dimenze nespojitý lineární funkcionál?

Návod: Použijte Příklad 18.

## K ODDÍLU V.4 – METRIZOVATELNOST TVS

**Příklad 30.** Nechť  $X$  je vektorový prostor nad  $\mathbb{F}$  a  $p : X \rightarrow [0, \infty)$  je  $F$ -norma na  $X$ .

- (1) Ukažte, že vzorec  $\rho(x, y) = p(x - y)$  definuje translačně invariantní metriku na  $X$ , která generuje lineární topologii na  $X$ .
- (2) Ukažte, že systém  $\left\{ \{x \in X; p(x) < \frac{1}{n}\}; n \in \mathbb{N} \right\}$  tvoří bázi okolí nuly v této topologii.

**Příklad 31.** Nechť  $X$  je vektorový prostor nad  $\mathbb{F}$  a  $q : X \rightarrow [0, \infty)$  je **kvazinorma** na  $X$ , tj. zobrazení s vlastnostmi:

- $\forall x \in X : q(x) = 0 \Leftrightarrow x = \mathbf{o}$ ;
  - $\forall x \in X \forall \lambda \in \mathbb{F} : q(\lambda x) = |\lambda| q(x)$ ;
  - $\exists C \geq 1 \forall x, y \in X : q(x + y) \leq C(q(x) + q(y))$ .
- (1) Ukažte, že systém  $\left\{ \{x \in X; q(x) < r\}; r \in (0, \infty) \right\}$  tvoří bázi okolí nuly v jisté lineární topologii na  $X$ .
  - (2) Ukažte, že tato topologie je metrizovatelná.
  - (3) Ukažte, že v této topologii platí  $x_n \rightarrow x$ , právě když  $q(x_n - x) \rightarrow 0$ .

Návod: (2) Ukažte, že existuje spočetná báze okolí nuly.

**Příklad 32.** Nechť  $X$  je vektorový prostor nad  $\mathbb{F}$ ,  $q : X \rightarrow [0, \infty)$  je  $F$ -norma na  $X$  a  $p \in (0, 1)$ . Pak říkáme, že  $q$  je  **$p$ -norma**, pokud  $q(\lambda x) = |\lambda|^p q(x)$  pro každé  $x \in X$  a  $\lambda \in \mathbb{F}$ .

- (1) Ukažte, že funkce  $f \mapsto \|f\|_p$  je  $p$ -norma na  $L^p(\mu)$ .
- (2) Ukažte, že funkce  $f \mapsto (\|f\|_p)^{1/p}$  je kvazinorma na  $L^p(\mu)$ .
- (3) Nechť  $q$  je  $p$ -norma na  $X$ . Ukažte, že  $q^{1/p}$  je kvazinorma na  $X$  a odhadněte příslušnou hodnotu  $C$ .

Návod: (2) je speciální případ (3). Položme  $\alpha = \frac{1}{p}$ . Pomocí vyšetření průběhu vhodné funkce ukažte, že pro  $a, b \geq 0$  je  $a^\alpha + b^\alpha \leq (a + b)^\alpha \leq 2^{\alpha-1}(a^\alpha + b^\alpha)$ .

**Příklad 33.** Nechť  $X$  je TVS a  $p$  F-pseudonorma na  $X$ . Ukažte, že  $p$  je spojitá, právě když je spojitá v nule.

**Příklad 34.** Nechť  $X$  je TVS a  $U$  je okolí nuly. Ukažte, že existuje spojitá F-pseudonorma  $p$  na  $X$ , pro kterou  $\{x \in X; p(x) < 1\} \subset U$ .

**Návod:** Nechť  $(V_n)$  je posloupnost vyvážených okolí nuly spňující  $V_1 + V_1 \subset U$  a  $V_{n+1} + V_{n+1} \subset V_n$  pro  $n \in N$ . Aplikujte na tuto posloupnost postup konstrukce z důkazu Tvrzení V.14 z přednášky.

**Příklad 35.** S využitím předchozího příkladu ukažte, že každý TVS je úplně regulární.

K ODDÍLU V.5 – PSEUDONORMY, MINKOWSKÉHO FUNKCIONÁLY, F-PSEUDONORMY

**Příklad 36.** Ukažte na protipříkladu, že Minkowského funkcionál vyváženého okolí nuly nemusí být spojitý.

**Návod:** Může se stát, že existuje  $x \in X$  a čísla  $0 < a < b$ , že úsečka  $\{tx; t \in [a, b]\}$  je obsažena v hranici daného vyváženého okolí nuly. Protipříklad lze zkonstruovat již v  $\mathbb{R}^2$ .

**Příklad 37.** Nechť  $X$  je TVS,  $A \subset X$  vyvážené okolí nuly a  $p_A$  jeho Minkowského funkcionál. Ukažte, že následující tři podmínky jsou ekvivalentní:

- (i)  $p_A$  je spojitý na  $X$ ;
- (ii) Pro každé  $x \in \overline{A}$  platí  $\{tx; t \in [0, 1]\} \subset \text{int } A$ ;
- (iii)  $\text{int } A = \{x \in X; p_A(x) < 1\} \& \overline{A} = \{x \in X; p_A(x) \leq 1\}$ .

**Příklad 38.** Nechť  $X$  je TVS,  $A \subset X$  podmnožina obsahující nulový vektor a  $p \in (0, 1)$ . Řekneme, že množina  $A$  je  $p$ -konvexní, jestliže

$$\forall x, y \in A \forall s, t \in [0, 1] : s^p + t^p = 1 \Rightarrow sx + ty \in A.$$

- (1) Nechť  $A$  je  $p$ -konvexní,  $x_1, \dots, x_n \in A$  a  $t_1, \dots, t_n \in [0, 1]$  splňují  $t_1^p + \dots + t_n^p = 1$ . Ukažte, že  $t_1x_1 + \dots + t_nx_n \in A$ .
- (2) Nechť  $0 < p < q < 1$ . Ukažte, že platí

$$A \text{ konvexní} \Rightarrow A \text{ } q\text{-konvexní} \Rightarrow A \text{ } p\text{-konvexní}.$$

- (3) Ukažte na příkladu, že  $p$ -konvexní množina nemusí být konvexní.
- (4) Nechť  $A$  je  $p$ -konvexní okolí nuly. Ukažte, že jeho Minkowského funkcionál je spojitý.

**Návod:** (1) Použijte matematickou indukci. (2) Využijte, že  $0 \in A$ . (3) Uvažte například množinu  $\{f \in L^p([0, 1]); \|f\|_p < 1\}$ . (4) Použijte charakterizaci z předchozího příkladu.

**Příklad 39.** Ukažte, že topologie z Příkladu 4 je generována systémem všech pseudonorem na  $X$ .

**Příklad 40.** Nechť  $X$  je vektorový prostor a  $\mathcal{P}$  je nějaký systém F-pseudonorem na  $X$ .

- (1) Ukažte, že systém

$$\left\{ \{x \in X; p_1(x) < c_1, \dots, p_k(x) < c_k\}; p_1, \dots, p_k \in \mathcal{P}, c_1, \dots, c_k > 0 \right\}$$

- tvoří bázi okolí nuly v nějaké lineární topologii na  $X$ .
- (2) Ukažte, že F-pseudonormy z  $\mathcal{P}$  jsou v této topologii spojité.
- (3) Ukažte, že tato topologie je Hausdorffova, právě když pro každé  $x \in X \setminus \{\mathbf{o}\}$  existuje  $p \in \mathcal{P}$ , pro kterou  $p(x) > 0$ .

**Příklad 41.** Nechť  $(X, \mathcal{T})$  je TVS. Nechť  $\mathcal{P}$  je systém všech spojitých F-pseudonorem na  $X$ . Ukažte, že topologie generovaná systémem  $\mathcal{P}$  ve smyslu Příkladu 40 je právě  $\mathcal{T}$ .

Návod: Použijte Příklad 34.

**Příklad 42.** Nechť  $X$  je vektorový prostor. Ukažte, že na  $X$  existuje nejsilnější lineární topologie a že tato topologie je Hausdorffova.

Návod: Použijte konstrukci z Příkladu 40 na systém všech F-seminorem na  $X$ .

**Příklad 43.** Nechť  $X$  je vektorový prostor spočetné algebraické dimenze. Ukažte, že nejsilnější lineární topologie na  $X$  je lokálně konvexní.

Návod: Nechť  $\mathcal{T}$  je topologie z Příkladu 4. Ukažte, že každá F-pseudonorma na  $X$  je spojitá v  $\mathcal{T}$ : Nechť  $p$  je F-pseudonorma na  $X$  a  $(e_n)$  je algebraická báze. Pro každé  $\varepsilon > 0$  ukažte, že existuje  $(t_n)$  posloupnost kladných čísel, pro kterou aco  $\{t_n e_n; n \in \mathbb{N}\} \subset \{x; p(x) < \varepsilon\}$ .

**Příklad 44.** Nechť  $X$  je vektorový prostor nespočetné algebraické dimenze. Ukažte, že nejsilnější lineární topologie na  $X$  není lokálně konvexní.

Návod: Ukažte, že F-seminorma definovaná jako v Příkladu 27 není spojitá v topologii z Příkladu 4.

## K ODDÍLU V.6 - F-PROSTORY, FRÉCHETOVOVY PROSTORY, TOTÁLNĚ OMEZENÉ MNOŽINY

**Příklad 45.** Nechť  $X$  je TVS a  $A, B \subset X$  jsou totálně omezené podmnožiny. Ukažte, že i množiny  $A \cup B$ ,  $A + B$ ,  $\overline{A}$ ,  $b(A)$  jsou totálně omezené.

**Příklad 46.** Nechť  $X$  je TVS, jehož topologie je generovaná translačně invariantní metrikou  $\rho$ . Ukažte, že množina  $A \subset X$  je totálně omezená v TVS  $X$ , právě když je totálně omezená v metrice  $\rho$ .

**Příklad 47.** Ukažte na protipříkladu, že v  $F$ -prostoru, který není lokálně konvexní, uzavřený konvexní obal kompaktní množiny nemusí být kompaktní.

Návod: Protipříklad lze zkonstruovat například v prostoru  $L^p([0, 1])$ , kde  $p \in (0, 1)$ : Zvolme kladná čísla  $\varepsilon$ ,  $\eta$  a  $\delta$  tak, aby platilo:  $p < \frac{1}{1+\varepsilon}$ ,  $\frac{\eta}{\varepsilon} < p$ ,  $\delta < \varepsilon$  a  $\frac{\eta}{\varepsilon-\delta} < p$ . Pro  $n \in \mathbb{N}$  položme  $x_n = \frac{1}{n^{1+\eta}}$ ,  $f_n = n^{1+\varepsilon} \chi_{(x_{n+1}, x_n)}$  a  $t_n = \frac{1}{n^{1+\delta}}$ . Ukažte, že  $f_n \rightarrow 0$  v  $L^p([0, 1])$ , a tedy  $\{0, f_1, f_2, f_3, \dots\}$  je kompaktní množina. Dále ukažte, s využitím prvků  $\frac{t_1 f_1 + \dots + t_n f_n}{t_1 + \dots + t_n}$ , že konvexní obal uvedené kompaktní množiny je množina neomezená v  $L^p([0, 1])$ .

## K ODDÍLU V.7 – ODDĚLOVACÍ VĚTY

**Příklad 48.** Nechť  $X = L^p([0, 1])$ , kde  $p \in (0, 1)$ . Ukažte, že  $X^* = \{0\}$ .

Návod: Ukažte, že jediné dvě konvexní otevřené množiny v  $X$  jsou  $\emptyset$  a  $X$ .

**Příklad 49.** Nechť  $X = \ell^p$ , kde  $p \in (0, 1)$ . Ukažte, že pro každou posloupnost  $\mathbf{x} = (x_n) \in \ell^\infty$  vzorec

$$\varphi_{\mathbf{x}}(\mathbf{y}) = \sum_{n=1}^{\infty} x_n y_n, \quad \mathbf{y} = (y_n) \in \ell^p,$$

definuje spojitý lineární fukcionál na  $\ell^p$ . Ukažte, že zobrazení  $\mathbf{x} \mapsto \varphi_{\mathbf{x}}$  je lineární bijekce  $\ell^\infty$  na  $X^*$ .

**Příklad 50.** Nechť  $p \in (0, 1)$ . Ukažte, že  $\ell^p$  je izomorfní (dokonce izometrické) podprostoru  $L^p([0, 1])$ . S využitím předchozích dvou příkladů pak ukažte na protipříkladu, že spojitý lineární funkcionál na podprostoru TVS nemusí jít rozšířit na spojitý lineární funkcionál na celém prostoru.

**Příklad 51.** Nechť  $X$  je normovaný lineární prostor nekonečné dimenze. Ukažte, že v  $X$  existují dvě disjunktní konvexní množiny, které jsou husté v  $X$  (a tedy je nelze oddělit nenulovým prvkem  $X^*$ ).

Návod: Využijte existenci nespojitého lineárního funkcionálu.

**Příklad 52.** Nechť  $X = C([0, 1])$  s  $L^2$ -normou (tj.  $\|f\| = \left(\int_0^1 |f|^2\right)^{1/2}$ ). Pro  $\alpha \in \mathbb{R}$  definiujme  $Y_\alpha = \{f \in X; f(0) = \alpha\}$ . Ukažte, že  $(Y_\alpha; \alpha \in \mathbb{R})$  je systém po dvou disjunktních hustých konvexních množin. Ukažte, že pro  $\alpha \neq \beta$  nelze množiny  $Y_\alpha$  a  $Y_\beta$  oddělit nenulovým prvkem  $X^*$ .

**Příklad 53.** Nechť  $X = c_0$  nebo  $X = \ell^p$  pro nějaké  $p \in [1, \infty)$  (uvažujme prostory nad  $\mathbb{R}$ ). Nechť  $\mathbf{x} = (x_n) \in X$  je prvek, jehož všechny souřadnice jsou kladné, a  $\mathbf{y} = (\frac{x_n}{n}) \in X$ . Položme

$$A = \{\mathbf{z} = (z_n) \in X; \forall n \in \mathbb{N} : z_n \geq 0\}, \quad B = \{-\mathbf{x} + t\mathbf{y}; t \in \mathbb{R}\}.$$

Ukažte, že  $A$  a  $B$  jsou disjunktní uzavřené podmnožiny  $X$ , které není možné oddělit nenulovým prvkem  $X^*$ .

Návod: Postupujte sporem: Nechť  $f \in X^* \setminus \{0\}$  splňuje  $\sup f(B) \leq \inf f(A)$ . Ukažte, že nutně  $f \geq 0$  na  $A$  a  $\inf f(A) = 0$ . Funkcionál  $f$  lze reprezentovat příslušnou posloupností (prvkem  $\ell^1$  resp.  $\ell^q$ , kde  $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$ ), ukažte, že všechny prvky této posloupnosti musí být nezáporné. Z předpokladu  $\inf f(B) \leq 0$  odvod'te  $f(\mathbf{y}) = 0$ , a odtud  $f = 0$ , což dává spor.